

دستنامه فناوری آب و آبیاری در عهد باستان

• کیانوش بیاتی

- Handbook of ancient water Technology
- Orjan Wikander*
- Birl academic publishers, Leiden, 2000, 741 p.

این کتاب دومین شماره از مجموعه کتاب‌های Technology and change in history است که توسط انتشارات بریل منتشر شده است. یازده نویسنده از جمله Trevor Hodge Charlotte Wikander, Ander Wilson Peter Oleson John, ... با تخصص‌های مختلف، در این کتاب به بحث پیرامون زمینه‌های تاریخ اجتماعی اقتصادی آب و آبیاری، زهکشی، منابع آب حمام‌ها، کانال‌ها، سدها، مقررات و قوانین استفاده از آب و... و در واقع تاریخ مهندسی آب در عهد باستان پرداخته و حاصل تحقیقات خود را در اختیار علاقه‌مندان و محققان قرار داده‌اند.

از نظر پوشش جغرافیایی مطالب کتاب مناطق باستانی از منطقه بین‌النهرین تا نواحی مربوط به اقیانوس اطلس را در برمی‌گیرد. از نظر زمانی نیز تحقیقات و مطالب ارائه شده از دوران نوسنگی (neolithic) تا سال ششصد بعد از میلاد را شامل می‌شود. کتاب در هشت فصل تنظیم شده و دارای چهار نمایه (index) و یک بخش مآخذ است. نمایه‌ها حدود سی صفحه از متن را شامل می‌شود و عبارت‌اند از: نمایه متون باستانی، نمایه نام اشخاص، نمایه نام‌های جغرافیایی و نمایه موضوعی. بخشی قابل توجه از این کتاب نیز مربوط به آب و آبیاری، قنات، آسیاب‌های آبی، و نظایر آن در ایران باستان است. در بخش مآخذ (کتاب‌شناسی) نیز که چهل و یک صفحه از متن را به خود اختصاص داده و به حدود پانصد مآخذ - اعم از کتاب و مقاله - اشاره شده که خود به تنهایی برای محققان و پژوهشگران منبعی ذی‌قیمت به شمار می‌آید. این دستنامه مصور است و به منظور درک بهتر مطالب، در جای جای آن از عکس و تصاویر استفاده شده است.

* اوریان ویکاندر (Orjan Wikander) (orjan.wikander@klass.lu.se) استاد دپارتمان باستان‌شناسی و تاریخ باستان در دانشگاه لوند کشور سوئد به نشانی (<http://www.lu.se Lund University>) است.

صحنه‌ای از شکار شاه در شکارگاه، قرن پنجم یا ششم میلادی، دوره ساسانی، از کتاب شکوه پارسیان، سرزمین امپراطوران، ترجمه: ترانه قطب ▼

پس از رفتن به پاریس، به سیر علمی خود در دانشگاه لایچ ادامه داد و موفق شد موقعیتش را از عنوان استادیاری به درجه استادی ارتقا دهد. در واقع وی زندگی خود را وقف توضیح مشکلات ادبیات کهن اوستا، کتاب مقدس زرتشتیان ایران باستان نمود. بین سال‌های ۱۹۸۸ و ۱۹۹۱ او به همراه اریک پیرارت (Eric pirart) پس از ترجمه و ویرایش عالمانه بخشی از متون قدیمی اوستا به نام گات‌ها که منتسب به زرتشت بودند، آن‌ها را منتشر ساخت و از آن پس این متون پایه و اساس کارهای جدید قرار گرفت. از آن هنگام به بعد، [کلنز] به تصحیح اطلاعات موجود در این متون و متن‌های اوستایی جدیدتر ادامه داد. این کتاب شامل مجموعه‌ای از مباحث [مطرح شده] در فاصله سال‌های ۱۹۸۷ تا ۱۹۹۴ به همراه سخنرانی‌هایی است که وی در کالج دوفرانس در سال ۱۹۹۰ ارائه داده است و حاوی مهم‌ترین تحقیق کلنز درباره اوستای باستانی است. ترجمه انگلیسی آن کتاب ارزشمند، نظر به در دسترس قرار دادن آن، خوانندگان بیشتری شامل دانشجویان ایران و هند باستان، محققان هند و اروپایی و مورخان مذهبی دارد. پیرادس اکتور سکچرو مترجم و ویرایشگر این، نوشتاری طولانی درباره جنبه‌های متنوع تمدن ایرانی، از گویش‌های جدید بر مبنای کتیبه‌های ساسانی و متن‌های بودایی خنتی آسیای میانه گرفته تا متن‌های فارسی باستان و اوستا دارد. او اغلب زبان‌ها، ادبیات و مذاهب ایران باستان را در دانشگاه هاروارد واقع در کمبریج تدریس می‌کند.